



**I. USTAWA Z DNIA 12 MARCA 2022 R. O POMOCY OBYWATELOM UKRAINY W
ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM TEGO PAŃSTWA**

1. USTAWA SPECJALNA ORAZ JEJ ZAKRES

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583) (zwana także „ustawą specjalną”) określa **szczególne zasady zalegalizowania pobytu:**

- obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **bezpośrednio z terytorium Ukrainy** w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa oraz

- obywateli Ukrainy posiadających **Kartę Polaka**, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Jako obywatela Ukrainy rozumie się także nieposiadającego obywatelstwa ukraińskiego małżonka obywatela Ukrainy, o ile przybył on na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **bezpośrednio z terytorium Ukrainy** w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa.

Ustawa określa również:

- 1) szczególne zasady **powierzenia pracy** obywatelom Ukrainy, przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) pomoc zapewnianą przez wojewodów, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty obywatelom Ukrainy;
- 3) utworzenie Funduszu Pomocy w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy;
- 4) niektóre uprawnienia obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny;
- 5) szczególne zasady **przedłużania okresów legalnego pobytu** obywateli Ukrainy oraz wydanych im przez organy polskie dokumentów dotyczących uprawnień w zakresie wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) niektóre uprawnienia obywateli polskich i obywateli Ukrainy będących studentami, nauczycielami akademickimi lub pracownikami naukowymi wjeżdżającymi z terytorium Ukrainy;
- 7) szczególne regulacje dotyczące kształcenia, wychowania i opieki dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy, w tym wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych w tym zakresie;
- 8) szczególne zasady organizacji i funkcjonowania uczelni w związku z zapewnianiem miejsc na studiach dla obywateli Ukrainy;



9) szczególne zasady podejmowania i wykonywania **działalności gospodarczej** przez obywateli Ukrainy, przebywających legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. LEGALNY POBYT w RP – pobyt uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy specjalnej dla obywateli Ukrainy, zamierzających pozostać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

1. Jeżeli obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **bezpośrednio** z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, **wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w przepisach** wydanych na podstawie art. 2 ust. 4 ustawy specjalnej **oraz deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny w okresie 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022r.**

Za legalny uznaje się także pobyt dziecka urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez matkę, która jest obywatelką Ukrainy, o której wyżej mowa, w okresie dotyczącym matki.

2. Jeżeli **obywatel Ukrainy posiadający Kartę Polaka**, który z powodu działań wojennych prowadzonych na terytorium Ukrainy przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **opuścił Ukrainę w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., a następnie przybył legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do dnia określonego w przepisach** wydanych na podstawie art. 2 ust. 4, i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za **legalny w okresie 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022 r.** Do **członków najbliższej rodziny** takiego obywatela Ukrainy posiadającego Kartę Polaka przepisy ustawy stosuje się odpowiednio.

UWAGA:

Powyższych szczególnych przepisów dotyczących legalnego pobytu w Polsce na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy specjalnej **nie stosuje się** do:

1) obywateli Ukrainy posiadających w Polsce:

- a) zezwolenie na pobyt stały,
- b) zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- c) zezwolenie na pobyt czasowy,
- d) status uchodźcy,
- e) ochronę uzupełniającą,
- f) zgodę na pobyt tolerowany;

2) obywateli Ukrainy, którzy:

- a) złożyli w Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej lub w imieniu których takie wnioski zostały złożone,



b) zadeklarowali zamiar złożenia wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 28 ust. 1 lub art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn.zm.) lub których takie deklaracje zamiaru dotyczą.

Z chwilą wycofania przez obywatela Ukrainy wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub deklaracji o zamiarze złożenia takiego wniosku wynikające z ustawy specjalnej szczególne przepisy dotyczące legalnego pobytu w Polsce będą mieć do niego zastosowanie.

3. ZEZWOLENIE NA WJAZD NA TERYTORIUM RP – przedłużenie legalnego pobytu obywateli Ukrainy przebywających w Polsce na tej podstawie (art. 44 ustawy specjalnej)

Niezależnie od podstawy legalnego pobytu wynikającej z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy specjalnej, zgodnie z art. 44 ustawy specjalnej, pobyt obywatela Ukrainy, któremu komendant placówki Straży Granicznej na odcinku granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Ukrainą zezwolił na wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (zgoda na wjazd na okres nie dłuższy niż 15 dni), **uznaje się za legalny przez okres 18 miesięcy.**

4. KONIEC OKRESU LEGALNEGO POBYTU

Ostatni dzień okresu, w którym legalny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy obywatela Ukrainy deklarującego zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej skutkujący tym, że jego pobyt na tym terytorium jest uznawany za legalny, określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

5. UTRATA LEGALNEGO POBYTU w RP w wyniku wyjazdu

Wyjazd obywatela Ukrainy z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **na okres powyżej 1 miesiąca pozbawia go uprawnień** do legalnego pobytu w RP na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy specjalnej.

6. UPRAWNIENIA DO WJAZDU I POBYTU NA OGÓLNYCH ZASADACH

Uprawnienie do legalnego pobytu na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy specjalnej, jest niezależne od innych uprawnień do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z przepisów prawa.

7. WNIOSEK O NADANIE NUMERU PESEL składany począwszy od dnia 16 marca 2022 r.

1. Ustawa specjalna wprowadziła specjalny tryb uzyskania numeru PESEL (tj. numeru identyfikacyjnego Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności), o którym mowa w art. 15 ustawy z dnia



URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

24 września 2010 r. o ewidencji ludności, dla obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie ustawy specjalnej, na podstawie **wniosku** złożonego **w dowolnym organie wykonawczym gminy (tj. w Urzędzie Miasta lub Urzędzie Gminy danej miejscowości)** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzyskanie numeru PESEL jest **konieczne w celu korzystania z różnego rodzaju świadczeń i usług publicznych w Polsce.**

Wniosek o nadanie numeru PESEL w tym trybie można składać **począwszy od dnia 16 marca 2022r.**

2. Wniosek o nadanie numeru PESEL składa się osobiście w w dowolnym organie gminy.

Wniosek o nadanie numeru PESEL **dostępny jest pod adresem** <https://www.gov.pl/web/gov/uzyskaj-numer-pesel-oraz-profil-zaufany-usluga-dla-obywateli-ukrainy>.

W imieniu osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych ubiegającej się o nadanie numeru PESEL wniosek składa jedno z rodziców, opiekun, kurator, opiekun tymczasowy, o którym mowa w art. 25 ustawy specjalnej, lub osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem.

Do wniosku o nadanie numeru PESEL załącza się **fotografię**, spełniającą wymagania określone w art. 29 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych. Organ gminy może zapewnić możliwość nieodpłatnego wykonania fotografii.

Podczas składania wniosku o nadanie numeru PESEL pobiera się od osoby, której dotyczy wniosek, **odciski palców.**

Odcisków palców nie pobiera się od osoby:

- 1) która nie ukończyła 12. roku życia;
- 2) od której chwilowo fizycznie nie jest możliwe pobranie odcisków któregośkolwiek z palców;
- 3) od której pobranie odcisków palców jest fizycznie niemożliwe.

3. Złożenie wniosku o nadanie numeru PESEL nie później niż 60 dni od dnia wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskie **jest konieczne** w przypadku obywateli Ukrainy, którzy wjechali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **bezpośrednio** z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy, ale ich **wjazd** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **nie został zarejestrowany przez komendanta placówki Straży Granicznej podczas kontroli granicznej.**

W taki przypadku **Komendant Główny Straży Granicznej rejestruje pobyt** obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, **na jego wniosek, o nadanie numeru PESEL.**

8. INNE INFORMACJE



URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Obywateli Ukrainy, których pobyt uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 (lub 2) ustawy specjalnej **uznaje się za osoby korzystające w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej** w rozumieniu art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Obywatelom tym, jako osobom korzystającym w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej, **przysługują uprawnienia określone w ustawie specjalnej.**

Do ochrony czasowej, z której korzysta obywatel Ukrainy, którego pobyt uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 (lub 2) ustawy specjalnej, **nie stosuje się przepisów** rozdziału 3 działu III ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących ochrony czasowej cudzoziemców.

Korzystanie w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej nie wyklucza możliwości uzyskania ochrony czasowej na terytorium innego państwa członkowskiego UE przez osoby objęte art. 2 ust. 1 i 2 decyzją wykonawczą Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzającą istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkującą wprowadzeniem tymczasowej ochrony (Dz. Urz. UE L 71, z 4.3.2022, str. 1–6), w zależności od zdolności państw do przyjęcia osób przenoszących się. Nowe przyjmujące państwo członkowskie UE przejmuje obowiązki wynikające z objęcia danej osoby tymczasową ochroną.

9. OPIEKUN TYMCZASOWY

Małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentuje oraz sprawuje pieczę nad jego osobą i majątkiem opiekun tymczasowy.

Opiekun tymczasowy, o ile przy jego ustanowieniu nie określono inaczej zakresu jego praw i obowiązków, jest **upoważniony do reprezentowania małoletniego oraz sprawowania pieczy nad jego osobą i majątkiem.** Opiekun tymczasowy powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego.

Nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego sprawuje ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych albo inna jednostka organizacyjna wskazana przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta właściwe ze względu na miejsce pobytu małoletniego.

Opiekuna tymczasowego **ustanawia sąd opiekuńczy** właściwy ze względu na miejsce pobytu małoletniego przede wszystkim spośród krewnych, powinowatych lub innych osób dających rękojmię należytego wykonywania obowiązków opiekuna. Dla kilku małoletnich sąd może ustanowić jednego opiekuna tymczasowego, jeżeli nie zachodzi sprzeczność między ich interesami. Opiekunem tymczasowym dla rodzeństwa w miarę możliwości ustanowi tę samą osobę.

Postępowanie o ustanowienie opiekuna tymczasowego wszczyna się **na wniosek lub z urzędu.**

Uprawnionymi do złożenia wniosku są:



URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

- 1) Straż Graniczna;
- 2) wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa;
- 3) prokurator;
- 4) Policja;
- 5) kierownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, o których mowa w art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 6) przedstawiciele organizacji międzynarodowych lub pozarządowych zajmujących się udzielaniem pomocy cudzoziemcom;
- 7) osoba sprawująca faktyczną pieczę nad małoletnim;
- 8) osoba, która objęła faktyczną pieczę nad małoletnim po wjeździe przez małoletniego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i sprawuje ją w dniu złożenia wniosku;
- 9) inne osoby lub podmioty, w ramach swoich zadań.

Sąd rozpoznaje sprawę bezzwłocznie, nie później niż **w terminie 3 dni od dnia wpływu do sądu wniosku lub powzięcia informacji** o konieczności ustanowienia opiekuna tymczasowego. Odpis postanowienia sąd doręcza uczestnikom postępowania, właściwej jednostce pomocy społecznej oraz Komendantowi Głównemu Straży Granicznej. Postanowienie o ustanowieniu opiekuna tymczasowego jest skuteczne i wykonalne z chwilą jego ogłoszenia, a gdy ogłoszenia nie było, z chwilą jego wydania.

W postępowaniu o ustanowienie opiekuna tymczasowego **nie pobiera się opłat**, a wydatki ponosi Skarb Państwa. Do postępowania o ustanowienie opiekuna tymczasowego w zakresie nieuregulowanym w ustawie przepisy ustawy z dnia 16 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio, z wyłączeniem art. 130.

Ustawa specjalna przewiduje też szczególne rozwiązania dotyczące **pieczy zastępczej**.

10. WAŻNIEJSZE UPRAWNIENIA Z USTAWY SPECJALNEJ:

- PRACA

Obywatel Ukrainy jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie pobytu zgodnego z obowiązującymi przepisami, w przypadku gdy:

- 1) jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 (lub 2) lub
- 2) jest obywatelem Ukrainy przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

– jeżeli **podmiot powierzający wykonywanie pracy powiadomi w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy** przez obywatela Ukrainy powiatowy urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę lub miejsce



URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

zamieszkania podmiotu o powierzeniu wykonywania pracy temu obywatelowi. **Powiadomienie następuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego – praca.gov.pl.**

Minister właściwy do spraw pracy może określić, w drodze rozporządzenia, liczbę obywateli Ukrainy, o których wyżej mowa, którym podmiot powierzający wykonywanie pracy może powierzyć wykonywanie pracy, ustaloną w stosunku do liczby wszystkich osób, którym ten podmiot powierza wykonywanie pracy, kierując się względami bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego, ochroną lokalnych rynków pracy oraz zasadą komplementarności zatrudnienia cudzoziemców w stosunku do obywateli polskich.

- REJESTRACJA I UZNANIE JAKO OSOBA BEZROBOTNA ALBO POSZUKUJĄCA PRACY

Obywatel Ukrainy, o którym wyżej mowa, może zarejestrować się oraz zostać uznany jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 albo 22 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

- DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie ustawy specjalnej lub ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mogą podejmować i wykonywać **działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na takich samych zasadach jak obywatele polscy**, pod warunkiem uzyskania przez obywatela Ukrainy **numeru PESEL**.

Gdy pobyt przedsiębiorcy – obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przestanie być legalny, przedsiębiorca podlega wykreśleniu z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

- UPRAWNIENIA DO ŚWIADCZEŃ:

Obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 (lub 2) ustawy specjalnej, przysługuje prawo do:

- 1) **świadczeń rodzinnych**, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- 2) **świadczenia wychowawczego**, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) **świadczenia dobry start**, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 187a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) **rodzinnego kapitału opiekuńczego**, o którym mowa w ustawie z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym, jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,



5) **dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna**, o którym mowa w art. 64c ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, jeżeli zamieszkuje z dzieckiem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

– odpowiednio na zasadach i w trybie określonych w tych przepisach, z wyłączeniem warunku posiadania karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”.

Ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od kryterium dochodowego, przy ustalaniu dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę nie uwzględnia się członka rodziny, który, zgodnie z oświadczeniem osoby ubiegającej się o te świadczenia, nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przysługujące na dziecko świadczenia lub dofinansowanie, przysługują także opiekunowi tymczasowemu dziecka.

6) świadczeń **pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej**

Obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium RP, którego pobyt na tym terytorium jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 (lub 2) ustawy specjalnej, i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Obywatelowi Ukrainy przebywającemu legalnie na terytorium RP, którego członek rodziny powrócił na terytorium Ukrainy, może być przyznawane świadczenie pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

7) **jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł**

Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium RP jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 (lub 2) ustawy specjalnej i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Organem właściwym w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego jest wójt, burmistrz, prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce pobytu.

- UPRAWNIENIE DO OPIEKI MEDYCZNEJ

Obywatel Ukrainy, którego pobyt na terytorium RP jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 (lub 2) ustawy specjalnej, jest uprawniony do opieki medycznej udzielanej na terytorium RP obejmującej świadczenia opieki zdrowotnej na zasadach i w zakresie, w jakim osobom objętym obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym przysługuje prawo do świadczeń na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z wyłączeniem leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji uzdrowiskowej, a także podania produktów leczniczych wydawanych świadczeniobiorcom w ramach programów polityki zdrowotnej ministra właściwego do spraw zdrowia.



- INNE RODZAJE POMOCY:

pomoc psychologiczna, żywnościowa, wsparcie osób niepełnosprawnych

Obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium RP, którego pobyt na tym terytorium jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 (lub 2) ustawy specjalnej:

- może być zapewniona bezpłatna pomoc psychologiczna, zapewniana przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta gminy właściwej ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy,
- może być przyznana pomoc żywnościowa w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Istnieje również możliwość przeznaczenia środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, o których mowa w art. 47 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, na działania kierowane do ww. obywateli Ukrainy, na podstawie programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

- INNE ROZWIĄZANIA USTAWY SPECJALNEJ

Ustawa specjalna przewiduje ponadto szereg rozwiązań dotyczących kształcenia, wychowania i opieki dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy, dostępu do szkolnictwa wyższego, do niektórych zawodów, oraz wiele rozwiązań o charakterze organizacyjnym.

11. ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY na podstawie art. 38 ustawy specjalnej

Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest lub był uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 (lub 2) ustawy specjalnej, **udziela się, na jego wniosek, zezwolenia na pobyt czasowy, jednorazowo na okres 3 lat**, licząc od dnia wydania decyzji.

W zakresie nieuregulowanym w ustawie specjalnej do powyższego zezwolenia na pobyt czasowy, stosuje się przepisy ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Obywatelowi Ukrainy **odmawia się** udzielenia tego zezwolenia na pobyt czasowy, w przypadku gdy:

- 1) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa, lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- 2) obowiązuje wpis danych obywatela Ukrainy do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
- 3) obywatel Ukrainy złożył wniosek o udzielenie tego zezwolenia z uchybieniem terminu maksymalnego, o którym mowa poniżej.

W postępowaniu w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy nie rozpatruje się innych okoliczności niż wyżej wymienione.



URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Wniosek o udzielenie tego szczególnego zezwolenia na pobyt czasowy obywatel Ukrainy składa **nie wcześniej niż po upływie 9 miesięcy od dnia wjazdu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 (lub 2) ustawy specjalnej, a nie później niż w okresie 18 miesięcy od dnia 24 lutego 2022 r.** Wniosek złożony przed upływem 9 miesięcy od dnia wjazdu wojewoda pozostawia bez rozpoznania.

Zezwolenia na pobyt czasowy udziela wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy w dniu złożenia wniosku. Zmiana miejsca pobytu obywatela Ukrainy nie wpływa na właściwość miejscową wojewody.

Obywatelowi Ukrainy **cofa się** powyższe zezwolenie na pobyt czasowy, gdy wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa, lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego albo obowiązuje wpis danych obywatela Ukrainy do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany.

Decyzja wojewody w sprawie udzielenia lub cofnięcia powyższego zezwolenia na pobyt czasowy, jest ostateczna.

Obywatel Ukrainy, któremu udzielono powyższego zezwolenia na pobyt czasowy jest **uprawniony do wykonywania pracy** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę.

12. SZCZEGÓLNE ZASADY PRZEDŁUŻANIA OKRESÓW LEGALNEGO POBYTU obywateli Ukrainy przebywających w Polsce (art. 42 i 44 ustawy specjalnej) oraz dodatkowe UPRAWNIENIA

WIZY KRAJOWE

Jeżeli ostatni dzień okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie **wizy krajowej** przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., **okres pobytu na podstawie tej wizy oraz okres ważności** tej wizy ulegają **przedłużeniu z mocy prawa do dnia 31 grudnia 2022 r.**

W dokumencie podróży obywatela Ukrainy **nie będzie się umieszczać nowej naklejki wizowej**. Wiza krajowa w okresie przedłużenia okresu pobytu oraz okresu ważności **nie uprawnia do przekraczania granicy**. Rozwiązania te nie będą natomiast dotyczyć kierowców będących obywatelami Ukrainy wykonujących międzynarodowy transport drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym lub niezarobkowy międzynarodowy przewóz drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 6 tej ustawy.

ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY

Jeżeli ostatni dzień okresu ważności **zezwolenia na pobyt czasowy** udzielonego obywatelowi Ukrainy przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., okres ważności tego zezwolenia ulega **przedłużeniu z mocy prawa do dnia 31 grudnia 2022 r.**

ZEZWOLENIE NA WJAZD NA TERYTORIUM RP



URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Pobył obywatela Ukrainy, któremu komendant placówki Straży Granicznej na odcinku granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Ukrainą zezwolił na wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (zgoda na wjazd na okres nie dłuższy niż 15 dni), uznaje się za legalny przez okres 18 miesięcy.

KARTY POBYTU I INNE DOKUMENTY

Jeżeli ostatni dzień okresu ważności:

- 1) kart pobytu,
- 2) polskich dokumentów tożsamości obywatela Ukrainy,
- 3) dokumentów „zgoda na pobyt tolerowany”

– wydanych obywatelom Ukrainy przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., ulega on **przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy**.

Przedłużenie okresu ważności tych dokumentów **nie stanowi podstawy do wydania lub wymiany tych dokumentów**. Karta pobytu w okresie, na jaki uległ przedłużeniu okres jej ważności **nie uprawnia do przekraczania granicy**.

POBYTY KRÓTKOTERMINOWE

Jeżeli ostatni dzień dopuszczalnego okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) na podstawie wizy Schengen wydanej przez organ polski,
- 2) na podstawie wizy wydanej przez inne państwo obszaru Schengen,
- 3) na podstawie dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1, z późn. zm.6)), wydanego przez właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, albo innego dokumentu pobytowego wydanego przez organ tego państwa, uprawniającego do podróży po terytorium innych państw tego obszaru,
- 4) w ramach ruchu bezwizowego

– przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., a pobyt ten **rozpoczął się przed tym dniem, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny przez okres 18 miesięcy**.

TERMIN DO OPUSZCZENIA PRZEZ OBYWATELA UKRAINY TERYTORIUM RP ORAZ TERMIN DOBROWOLNEGO POWROTU

Jeżeli termin do opuszczenia przez obywatela Ukrainy terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 299 ust. 6 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., ulega on przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy. W okresie, na który termin został przedłużony, nie stosuje się przepisów art. 99 ust. 1 pkt 9, art. 196 ust. 1 pkt 5 oraz art. 213 ust.



URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

1 pkt 6 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, dotyczących odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia pobytowego.

Jeżeli termin dobrowolnego powrotu, o którym mowa w art. 315 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej wobec obywatela Ukrainy, przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., ulega on przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy. W okresie, na który termin został przedłużony, nie stosuje się przepisów art. 99 ust. 1 pkt 8, art. 196 ust. 1 pkt 4 oraz art. 213 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, dotyczących odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia pobytowego.

PRACA

Obywatel Ukrainy jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie pobytu zgodnego z obowiązującymi przepisami, w przypadku gdy **jest obywatelem Ukrainy przebywającym legalnie** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – jeżeli **podmiot powierzający wykonywanie pracy powiadomi w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy** przez obywatela Ukrainy powiatowy urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiotu o powierzeniu wykonywania pracy temu obywatelowi. **Powiadomienie następuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego – praca.gov.pl.**

Minister właściwy do spraw pracy może określić, w drodze rozporządzenia, liczbę obywateli Ukrainy, o których wyżej mowa, którym podmiot powierzający wykonywanie pracy może powierzyć wykonywanie pracy, ustaloną w stosunku do liczby wszystkich osób, którym ten podmiot powierza wykonywanie pracy, kierując się względami bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego, ochroną lokalnych rynków pracy oraz zasadą komplementarności zatrudnienia cudzoziemców w stosunku do obywateli polskich.

REJESTRACJA I UZNANIE JAKO OSOBA BEZROBOTNA ALBO POSZUKUJĄCA PRACY

Obywatel Ukrainy przebywający legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może zarejestrować się oraz zostać uznany jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 albo 22 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.), mogą podejmować i wykonywać **działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na takich samych zasadach jak obywatele polscy, pod warunkiem uzyskania przez obywatela Ukrainy numeru PESEL.** Gdy pobyt przedsiębiorcy – obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przestanie być legalny, przedsiębiorca podlega wykreśleniu z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.



II. UDZIELANIE OCHRONY CZASOWEJ W RP dla cudzoziemców nie objętych ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Cudzoziemcy nie objęci zakresem ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ale objęci art. 2 ust. 1 i 2 decyzją wykonawczą Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzającą istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkującą wprowadzeniem tymczasowej ochrony (Dz. Urz. UE L 71, z 4.3.2022, str. 1–6) mogą ubiegać się o udzielenie **ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**, na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Dotyczy to następujących kategorii obywateli Ukrainy, obywateli krajów trzecich lub bezpaństwowców nie objętych zakresem ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, którzy musieli opuścić Ukrainę począwszy od dnia 24 lutego 2022 r. w następstwie inwazji wojskowej rozpoczętej w tym dniu przez rosyjskie siły zbrojne:

- a) obywatele Ukrainy, którzy nie przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy jednocześnie nie posiadający Karty Polaka,
- b) nieposiadający obywatelstwa ukraińskiego członkowie rodzin obywateli Ukrainy zamieszkałych w Ukrainie przed dniem 24 lutego 2022 r., w tym:
 - małżonek obywatela Ukrainy nie posiadającego Karty Polaka, który nie przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy,
 - inny niż małżonek członek rodziny obywatela Ukrainy nie posiadającego Karty Polaka,
- c) bezpaństwowcy lub obywatele państw trzecich innych niż Ukraina, którzy przed dniem 24 lutego 2022 r. korzystali z ochrony międzynarodowej lub równoważnej ochrony krajowej w Ukrainie;
- d) członkowie rodzin osób, o których mowa w lit. c,
- e) bezpaństwowcy lub obywatele państw trzecich innych niż Ukraina, którzy są w stanie udowodnić, że przed dniem 24 lutego 2022 r. legalnie przebywali w Ukrainie na podstawie ważnego zezwolenia na pobyt stały wydanego zgodnie z prawem ukraińskim, i którzy nie są w stanie w bezpiecznych i trwałych warunkach powrócić do kraju lub regionu pochodzenia.

Za **członków rodziny** uznaje się następujące osoby, o ile rodzina znajdowała się już i przebywała w Ukrainie przed dniem 24 lutego 2022 r.:

- a) małżonka;
- b) małoletnie i niepozostające w związku małżeńskim dzieci lub dzieci małżonka, niezależnie od tego, czy urodziły się w związku małżeńskim, poza związkiem, czy są przysposobione;



URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

c) innych bliskich krewnych, którzy mieszkali razem jako jedna rodzina w czasie, kiedy wystąpiły okoliczności prowadzące do masowego napływu wysiedleńców, i którzy byli w tym czasie całkowicie lub częściowo na utrzymaniu ww. osoby.

CZAS TRWANIA OCHRONY CZASOWEJ

Ochrony czasowej udziela się na podstawie i w granicach określonych w decyzji Rady Unii Europejskiej, przez okres określony każdorazowo w tej decyzji.

Czas trwania tymczasowej ochrony wynosi **jeden rok**. Jeżeli ochrona nie zostanie zakończona wcześniej, okres ten będzie przedłużany automatycznie o kolejne okresy sześciomiesięczne przez czas nie dłuższy niż jeden rok, jeżeli po upływie roku nie ustaną przeszkody do bezpiecznego powrotu cudzoziemców do uprzedniego miejsca ich zamieszkania.

ZAŚWIADCZENIE POTWIERDZAJĄCE KORZYSTANIE Z OCHRONY CZASOWEJ

Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydaje na żądanie i bezpłatnie **zaświadczenie potwierdzające korzystanie z ochrony czasowej** ważne do dnia, w którym upływa okres, na jaki udziela się ochrony czasowej zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej. W przypadku przedłużenia tego okresu na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej, okres ważności zaświadczenia ulega stosownemu przedłużeniu z mocy prawa. Zaświadczenie jest wyłącznym dowodem korzystania z ochrony czasowej w Rzeczypospolitej Polskiej ww. osób i w okresie swojej ważności poświadcza prawo jego posiadacza do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Cudzoziemcowi korzystającemu z ochrony czasowej wydaje się bezpłatnie wizę, jeżeli jest to niezbędne do jego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

ODMOWA WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA O UDZIELENIE ZEZWOLENIA NA POBYT CZASOWY

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ochrony czasowej.

MAŁOLETNI BEZ OPIEKI

Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców występuje z wnioskiem o ustanowienie opieki dla małoletniego bez opieki do sądu właściwego ze względu na miejsce pobytu ww. małoletniego.

Do czasu ustanowienia opieki przez sąd małoletniego bez opieki umieszcza się w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

ŚWIADCZENIA

Osobie korzystającej z ochrony czasowej, której zostało wydane zaświadczenie potwierdzające korzystanie z ochrony czasowej, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców zapewnia, na jej żądanie, opiekę medyczną oraz przyznaje pomoc przez zakwaterowanie i wyżywienie albo pomoc w postaci świadczenia pieniężnego. W przypadku gdy Szef Urzędu nie ma możliwości zapewnienia pomocy przez



KURZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

zakwaterowanie i wyżywienie, udziela świadczenia pieniężnego. Zapewnienie pomocy w postaci świadczenia pieniężnego następuje w trybie i na zasadach określonych w rozdziale 5 działu II ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczącym pomocy dla cudzoziemców ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Opiekę medyczną i pomoc zapewnia się w miarę posiadanych środków przez okres nie krótszy niż 2 miesiące, lecz nie dłużej niż przez okres ważności zaświadczenia.

Opieki medycznej i pomocy nie zapewnia się w przypadku korzystania z pomocy socjalnej i opieki medycznej na podstawie przepisów rozdziału 5 działu II ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczącym pomocy dla cudzoziemców ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Cudzoziemcowi korzystającemu z ochrony czasowej, który wykonuje pracę lub wykonuje działalność gospodarczą, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców zapewnia opiekę medyczną i pomoc, uwzględniając wysokość uzyskiwanego przez cudzoziemca dochodu.

PRACA, DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA, EDUKACJA

Cudzoziemiec korzystający z ochrony czasowej może wykonywać pracę bez zezwolenia na pracę lub wykonywać działalność gospodarczą na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Cudzoziemcom tym przysługują także zasiłki i inne świadczenia z tytułu bezrobocia oraz dostęp do edukacji i szkolnictwa wyższego w Polsce.

POWRÓT DO KRAJU POCODZENIA

Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców po zakończeniu okresu ochrony czasowej podejmuje działania mające na celu umożliwienie powrotu cudzoziemcom do kraju pochodzenia lub na obszar, z którego przybyli.

TYMCZASOWA OCHRONA W CAŁEJ UE

Korzystanie w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej nie wyklucza możliwości uzyskania ochrony czasowej na terytorium innego państwa członkowskiego UE przez osoby objęte decyzją wykonawczą Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzającą istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkującą wprowadzeniem tymczasowej ochrony (Dz. Urz. UE L 71, z 4.3.2022, str. 1–6), w zależności od zdolności państw do przyjęcia osób przenoszących się. Nowe przyjmujące państwo członkowskie UE przejmuje obowiązki wynikające z objęcia danej osoby tymczasową ochroną.